

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф.-31.07- 05.01/232.00.1/Б/ОК36- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 1 / 11

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою факультету
педагогічних технологій та освіти
впродовж життя

31 серпня 2023 р., протокол № 11

Голова Вченої ради

Оксана ЧЕРНИШ

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «МІЖНАРОДНА СОЦІАЛЬНА РОБОТА»

для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «бакалавр»
спеціальності 232 «Соціальне забезпечення»
освітньо-професійна програма «Соціальне забезпечення»
факультет педагогічних технологій та освіти впродовж життя
кафедра психології та соціального забезпечення

Схвалено на засіданні кафедри
психології та соціального
забезпечення
28 серпня 2023 р., протокол № 7

В.о. завідувача кафедри

Марина ОКСЮТОВИЧ

Гарант освітньо-професійної програми

Дмитро МЕЛЬНИЧУК

Розробник: кандидат філософських наук, доцент кафедри психології та
соціального забезпечення ОКСЮТОВИЧ Марина

Житомир
2023-2024 н.р.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф.-31.07- 05.01/232.00.1/Б/ОК36- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 2 / 11

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань: 23 «Соціальна робота»	Нормативна
Модулів – 2	Спеціальність: 232 «Соціальне забезпечення»	Рік підготовки:
Змістових модулів – 2		4-й
Загальна кількість годин – 120		Семестр
		8-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 5 самостійної роботи студента – 5	Освітній ступінь: «бакалавр»	Лекції
		36 год.
		Практичні, семінарські
		24 год.
		Лабораторні
		- год.
		Самостійна робота
60 год.		
		Вид контролю: залік

Частка аудиторних занять і частка самостійної та індивідуальної роботи у загальному обсязі годин з навчальної дисципліни становить:
для денної форми навчання – 50 % аудиторних занять, 50 % самостійної та індивідуальної роботи.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф.-31.07- 05.01/232.00.1/Б/ОК36- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 3 / 11

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою дисципліни «Міжнародна соціальна робота» є формування знань про міжнародний досвід соціальної роботи та провідні технології соціальної роботи з різними категоріям населення; засвоєння знань про методи, методики та інноваційні світові технології роботи соціального працівника.

Досягнення визначеної мети передбачає ознайомлення здобувачів із загальною теорією функціонування, оцінки результативності та просування соціальної роботи; прийомами використання методичного інструментарію цієї галузі в практичній діяльності майбутнього фахівця, формування та розвиток таких особистісних та професійних якостей: цілеспрямованість, наполегливість та рішучість; здатність зосереджуватись на проблемі; готовність до близьких соціальних стосунків; енергійність, прагнення до мобілізації працівників організації на основі власного прикладу; спроможність нести відповідальність та приймати ризиковані рішення; здатність починати процеси змін, управляти ними та використовувати в інтересах організації; володіння мистецтвом швидкого прийняття рішень, спроможність до чіткого та зрозумілого викладення власної думки; постійне самовдосконалення, прагнення до гарної психічної та фізичної форми; готовність до праці на чолі добре підготовленого, професійного колективу; прагнення до об'єктивної оцінки підлеглих та результатів їх праці.

Завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

- ознайомлення з методологічними й методичними аспектами вивчення іноземного досвіду соціальної роботи;
- аналіз сучасних тенденцій розвитку соціальної роботи, міжнародних правових актів та роль міжнародних організацій у розробці і здійсненні інтеграційної політики у сфері соціальної роботи;
- дослідження концептуально-організаційних моделей соціальної роботи за кордоном;
- обґрунтовувати можливості застосування закордонного досвіду соціальної роботи у вітчизняній практиці соціальної підтримки, соціальної допомоги, соціального обслуговування.

Зміст навчальної дисципліни направлений на формування наступних **компетентностей**, визначених стандартом вищої освіти зі спеціальності 232 «Соціальне забезпечення»:

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі соціального забезпечення, що передбачає застосування теорій та методів соціальної політики і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

ЗК9. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

СК5. Здатність до співпраці у міжнародному середовищі та розпізнавання міжкультурних проблем у професійній практиці.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф.-31.07- 05.01/232.00.1/Б/ОК36- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 4 / 11

СК12. Здатність до організації та управління процесами в соціальному забезпеченні.

СК14. Здатність до генерування нових ідей та креативності у професійній сфері.

СК15. Здатність виявляти і залучати ресурси організацій партнерів з соціальної допомоги для виконання завдань професійної діяльності.

Отримані знання з навчальної дисципліни стануть складовими наступних **програмних результатів** навчання за спеціальністю 232 «Соціальне забезпечення»:

РН2. Ідентифікувати причинно-наслідкові зв'язки розвитку суспільства та прояви соціально-економічних проблем у різних категорій населення.

РН14. Визначати зміст співпраці з організаціями та установами з метою залучення їх до соціального захисту населення.

РН15. Приймати практичні рішення для покращення соціального добробуту та підвищення соціальної безпеки.

РН17. Пояснювати актуальні процеси у соціальній сфері та соціальному забезпеченні.

РН20. Демонструвати вміння креативно вирішувати проблеми та приймати інноваційні рішення, мислити та застосовувати творчі здібності до формування принципово нових ідей.

3. Програма навчальної дисципліни

МОДУЛЬ 1

Змістовий модуль 1. Організація міжнародної соціальної роботи

Тема 1. Загальна характеристика технологій соціальної роботи в зарубіжних країнах.

Історичні аспекти розвитку та сучасний стан соціальної роботи у зарубіжних країнах. Благодійність як підґрунтя професійної соціальної роботи. Взаємозв'язок та взаємовплив соціальної політики і соціальної роботи. Загальні тенденції соціальної політики європейських країн. Вплив різних видів глобалізації (економічна, політична, інформаційна) на зміни підходів щодо соціальної політики та соціальної роботи. Вплив соціальної політики ЄС на уніфікацію практики соціальної роботи.

Тема 2. Теоретичні моделі соціальної роботи за кордоном.

Філософське підґрунтя соціальної роботи. Класифікація теоретичних моделей соціальної роботи. Психологічно орієнтований підхід до соціальної роботи. Соціологічно орієнтований підхід до соціальної роботи (теорія класичного позитивізму, марксистська соціологія, віталістичний підхід, культурологічний). Комплексно орієнтовані теорії соціальної роботи. Специфіка технологій соціальної роботи (класифікація за різними ознаками: за видами, рівнями, сферами застосування, властивостями розвитку і характером

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф.-31.07- 05.01/232.00.1/Б/ОК36- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 5 / 11

вирішуваних завдань, за способами, методами та об'єктами). Закономірність між правильністю вибору технології та ефективністю соціальної роботи.

Тема 3. Концептуально-організаційні моделі соціальної роботи в зарубіжних країнах

Моделі соціальної роботи в зарубіжних країнах: державний патерналізм (Німеччина); соціальна інтеграція, компенсація, лібералізм (Англія); солідаризм (Нідерланди). Національні особливості організації соціальної роботи зарубіжжям. Характеристика моделей соціальної роботи у зарубіжних країнах: скандинавська модель, залишкова модель (Велика Британія), корпоративна модель; рудиментарна модель (Португалія, Іспанія, Греція, Ірландія).

Тема 4. Міжнародні правові акти та роль міжнародних громадських організацій соціальної сфери.

Створення міжнародних правових актів глобального характеру: «Загальна декларація прав людини» (1948), «Конвенція про права дитини» (1989), «Міжнародна конвенція щодо ліквідації всіх форм расової дискримінації» (1965), «Міжнародні пакти з прав людини» (1966), «Декларація соціального прогресу та розвитку» (1969), «Конвенція щодо ліквідації всіх форм дискримінації жінок» (1979), «Принципи медичної етики» (1982), «Конвенція проти тортур та інших видів жорстокого поводження» (1984), «Міжнародна конвенція про захист прав працівників-мігрантів та членів їх сімей» (1990).

Тема 5. Міжнародні організації в соціальній сфері.

Роль міжнародних організацій у становленні і розвитку соціальної роботи і соціальної освіти. Неурядові організації, що займаються розробкою та інтеграційною політикою у сфері соціальної роботи і соціальної освіти: Міжнародна амністія, Католицька служба допомоги, Міжнародний комітет спасіння, Лікарі без кордонів, Рятуйте дітей, Червоний Хрест та ін.

Тема 6. Напрями розвитку соціальної роботи у світовому середовищі.

Соціальні технології та технології соціальної роботи. Волонтерська соціальна робота. Групова соціальна робота за кордоном. Соціальна робота з сім'єю за кордоном. Децентралізація системи надання соціальних послуг за кордоном. Вулична соціальна робота.

Тема 7. Соціальна робота з різними групами населення в зарубіжних країнах

Характеристика соціально-педагогічної роботи з різними категоріями населення закордоном: соціальна робота з бідними та малозабезпеченими; соціальна робота з мігрантами; соціальна робота з інвалідами; соціальна робота з людьми похилого віку; соціальна робота з різними групами населення.

Тема 8. Технології соціальної роботи в зарубіжних країнах з окремими категоріями клієнтів

Особливості технологій надання соціальних послуг. Соціальна допомога дітям. Соціальна робота з жінками, які постраждали від насильства. Будинки притулки для жінок, які постраждали від насильства. Консультативні служби

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф.-31.07- 05.01/232.00.1/Б/ОК36- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 6 / 11

для чоловіків, які усвідомлюють, що стали причиною насильства. Соціальна робота з ВІЛ-інфікованими та інвалідами в країнах ЄС.

Тема 9. Інститут омбудсмену в країнах світу

Світові моделі діяльності омбудсмена. Інститут омбудсмена в механізмі правового захисту прав і свобод особи – світовий досвід. Роль омбудсмена в механізмі реалізації парламентського контролю в зарубіжних країнах.

МОДУЛЬ 2

Змістовий модуль 2. Технології соціальної роботи за кордоном

Тема 10. Соціальна профілактика злочинності у зарубіжних країнах.

Загальна характеристика соціально-педагогічного попередження злочинності в зарубіжних країнах. Категорії осіб, стосовно яких здійснюються індивідуальні превентивні заходи. Модель комплексної соціально-педагогічної реабілітації педагогічно-занедбаних дітей за кордоном. Попередження злочинності в Японії, Німеччині, Фінляндії.

Тема 11. Міжнародний досвід соціальної профілактики наркоманії.

Міжнародна нормативно-правова база профілактики наркоманії. Особливості профілактичної роботи у різних країнах. Особливості покарання за вживання та зберігання наркотичних речовин. Побудова соціально-педагогічної роботи з асоціальними молодіжними об'єднаннями.

Тема 12. Організація соціальної роботи у США.

Характерні особливості соціальної роботи у США: сфери діяльності соціального працівника, проблеми клієнтів, категорії клієнтів.

Технології соціальної роботи із сім'єю. Робота в домашніх умовах. Послуги, що надаються поза домом. Специфіка соціальної роботи у школі. Історичні передумови розвитку соціальної роботи у американських школах. Робота з учнями. Робота з батьками. Молодіжна політика. Телефонна психологічна служба як технологія соціальної роботи. Технології протидії жорсткому поводженню з дітьми. Програми ресоціалізації дітей «груп ризику»: базові програма поліції; базові програми судів у справах неповнолітніх; базові програма шкіл. Типи виховних закладів для неповнолітніх (школи з перевиховання, молодіжні табори та ранчо, закриті притулки та дитячі будинки, центри цілодобового нагляду).

Тема 13. Соціальна робота у Німеччині та Франції.

Історія становлення соціальної роботи в Німеччині та Франції. Технології діяльності соціальних служб у Німеччині. Різновиди соціальних служб. Особливості роботи соціальних служб у судах та в'язницях (діагностика умов життя молодого правопорушника «амбулаторні заходи», індивідуальна робота з девіантом). Специфіка педагогічної анімації у Франції. Сфери роботи аніматора. Особливості соціальної допомоги дітям і підліткам та система соціального захисту дітей у Німеччині. Дитячо-юнацька допомога: піклування про дітей та підлітків і допомога у вихованні. Принципи та функції соціальної роботи з даною категорією.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф.-31.07- 05.01/232.00.1/Б/ОК36- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 7 / 11

Тема 14. Технології соціальної роботи у Великобританії та Швеції.

Технології діяльності соціальних служб: порівняльний аналіз. Законодавчі акти, на яких базується робота соціальних служб. Досвід роботи спеціалізованих закладів соціального обслуговування (кризові центри для чоловіків, жіночі кризові центри, молодіжні центри переборення кризи). Структура шведських наркотичних служб.

Тема 15. Специфіка технологій соціальної роботи в Італії.

Особливості функціонування соціально-виховних установ. Національні особливості технологій соціально-виховної та соціальної роботи. Система соціально-правового захисту.

Тема 16. Технології соціальної та соціально-педагогічної роботи в Канаді.

Система соціального захисту населення. Основні види соціальної допомоги. Системи служб соціального забезпечення.

Тема 17. Підготовка кадрів соціальних працівників у Польщі та Україні: порівняльний аналіз.

Соціокультурні чинники еволюції систем професійної підготовки соціального педагога в Україні та Польщі. Організаційна структура систем професійної підготовки соціального педагога у вищих навчальних закладах освіти України та Польщі. Проблеми формування професійної підготовки соціального педагога в Україні та Польщі як цілісної педагогічної системи. Тенденції та напрями розвитку сучасної організаційної структури систем професійної підготовки соціального педагога в Україні та Польщі.

Тема 18. Особливості підготовки соціальних працівників у малих індустріально розвинених країнах (Швеція, Норвегія, Австрія).

Історія розвитку системи підготовки кадрів соціальних працівників у Швеції. Тематичне наповнення навчальних курсів. Система навчання соціальної роботи в Австрії. Особливості підготовки фахівців соціальної сфери у Норвегії.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф.-31.07- 05.01/232.00.1/Б/ОК36- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 8 / 11

4. Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	Денна форма			
	Усього	у тому числі		
л		п	ср	
Модуль 1				
Змістовий модуль 1. Організація міжнародної соціальної роботи				
Тема 1. Загальна характеристика технологій соціальної роботи в зарубіжних країнах.	6	2	1	3
Тема 2. Теоретичні моделі соціальної роботи за кордоном.	6	2	1	3
Тема 3. Концептуально-організаційні моделі соціальної роботи в зарубіжних країнах	6	2	1	3
Тема 4. Міжнародні правові акти та роль міжнародних громадських організацій соціальної сфери.	7	2	1	4
Тема 5. Міжнародні організації в соціальній сфері.	7	2	2	3
Тема 6. Напрями розвитку соціальної роботи у світовому середовищі.	7	2	2	4
Тема 7. Соціальна робота з різними групами населення в зарубіжних країнах	7	2	2	4
Тема 8. Технології соціальної роботи в зарубіжних країнах з окремими категоріями клієнтів	7	2	1	3
Тема 9. Інститут омбудсмену в країнах світу	7	2	1	3
Разом	60	18	12	30
Модуль 2				
Змістовий модуль 2. Технології соціальної роботи за кордоном				
Тема 10. Соціальна профілактика злочинності у зарубіжних країнах.	6	2	1	3
Тема 11. Міжнародний досвід соціальної профілактики наркоманії.	6	2	1	3
Тема 12. Організація соціальної роботи у США.	6	2	1	3
Тема 13. Соціальна робота у Німеччині та Франції.	7	2	1	4
Тема 14. Технології соціальної роботи у Великобританії та Швеції.	7	2	2	3
Тема 15. Специфіка технологій соціальної роботи в Італії.	7	2	2	4
Тема 16. Технології соціальної та соціально-педагогічної роботи в Канаді.	7	2	2	4
Тема 17. Підготовка кадрів соціальних працівників у Польщі та Україні: порівняльний аналіз.	7	2	1	3
Тема 18. Особливості підготовки соціальних працівників у малих індустріально розвинених країнах (Швеція, Норвегія, Австрія).	7	2	1	3
Разом	60	18	12	30
Всього	120	36	24	60

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф.-31.07- 05.01/232.00.1/Б/ОК36- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 9 / 11

5. Теми практичних занять (денна форма)

Назва теми	Кількість годин
Тема 1. Загальна характеристика технологій соціальної роботи в зарубіжних країнах.	1
Тема 2. Теоретичні моделі соціальної роботи за кордоном.	1
Тема 3. Концептуально-організаційні моделі соціальної роботи в зарубіжних країнах	1
Тема 4. Міжнародні правові акти та роль міжнародних громадських організацій соціальної сфери.	1
Тема 5. Міжнародні організації в соціальній сфері.	2
Тема 6. Напрями розвитку соціальної роботи у світовому середовищі.	2
Тема 7. Соціальна робота з різними групами населення в зарубіжних країнах	2
Тема 8. Технології соціальної роботи в зарубіжних країнах з окремими категоріями клієнтів	1
Тема 9. Інститут омбудсмену в країнах світу	1
Тема 10. Соціальна профілактика злочинності у зарубіжних країнах.	1
Тема 11. Міжнародний досвід соціальної профілактики наркоманії.	1
Тема 12. Організація соціальної роботи у США.	1
Тема 13. Соціальна робота у Німеччині та Франції.	1
Тема 14. Технології соціальної роботи у Великобританії та Швеції.	2
Тема 15. Специфіка технологій соціальної роботи в Італії.	2
Тема 16. Технології соціальної та соціально-педагогічної роботи в Канаді.	2
Тема 17. Підготовка кадрів соціальних працівників у Польщі та Україні: порівняльний аналіз.	1
Тема 18. Особливості підготовки соціальних працівників у малих індустріально розвинених країнах (Швеція, Норвегія, Австрія).	1
РАЗОМ	24

6. Завдання для самостійної роботи

Передбачається, що в період вивчення дисципліни студент самостійно виконує ситуаційні вправи, вивчає матеріал курсу в процесі підготовки до практичних занять та семінарів, а також в цілому перед сесією. Частка самостійної роботи при вивченні навчальної дисципліни складає 50 % (60 год).

7. Індивідуальні завдання

1. Формування словника термінів у сфері міжнародної соціальної роботи.
2. Соціальна робота азіатських країн.

8. Методи навчання

Лекція, практичні заняття, самостійна робота з літературою, аналіз першоджерел, виконання творчих завдань, індивідуально-контрольна бесіда.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф.-31.07- 05.01/232.00.1/Б/ОК36- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 10 / 11

9. Методи контролю

Контроль складається з поточного контролю виконання студентами самостійної роботи та модульного контролю, контролю виконання індивідуальних завдань та семестрового контролю.

Модульний контроль здійснюється шляхом перевірки графіку відвідування студентами лекційних та практичних занять та опрацювання відповідного матеріалу (у випадку пропуску занять), перевірки домашніх завдань, усного та письмового опитування і завершується написанням модульної контрольної роботи.

Система підсумкового контролю. Формою підсумкового контролю є залік. Здобувач має право не складати залік і отримати оцінку за результатами ПМК, якщо він виконав всі види навчальної роботи без порушення встановлених термінів і отримав позитивну (за національною шкалою) підсумкову оцінку і позитивно (більш ніж на 60 балів) вирішив тестові завдання.

Якщо здобувач отримав незадовільну оцінку або не згоден з оцінкою за результатами ПМК, він повинен скласти залік.

10. Розподіл балів

Поточне тестування та самостійна робота																	Сума	
Змістовий модуль 1									Змістовий модуль 2									
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15	T16	T17	T18	100
5	5	5	5	6	6	6	6	6	5	5	5	5	6	6	6	6	6	

Шкала оцінювання

За шкалою	Залік	Бали
A	Зараховано	90-100
B	Зараховано	82-89
C		74-81
D	Зараховано	64-73
E		60-63
FX	Не зараховано	35-59
F	Не зараховано	0-34

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф.-31.07- 05.01/232.00.1/Б/ОК36- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 11 / 11

11. Рекомендована література

Базова література:

1. Малюга Л. Ю. Міжнародно-правовий соціальний захист. Підручник. В-во Юридика. 2023. 242 с.
2. Світові моделі і стандарти підготовки фахівців соціальної сфери: навч. посібник/ упоряд. І. В. Трубник. Слов'янськ: Вид-во Б. І. Маторіна, 2021. 91 с.
3. Семигіна Т. Міжнародна соціальна робота: пріоритети та стандарти. Київ: Академія праці, соціальних відносин і туризму, 2021. 175 с
4. Семигіна Т. Сучасна соціальна робота. Київ: Академія праці, соціальних відносин і туризму, 2020. 275 с.
5. Технології соціальної роботи і соціальної допомоги в умовах трансформаційного періоду: навчально-методичний посібник / за заг. ред. А. О. Полянничко, А. В. Кирилюк. Суми : ФОП Цьома, 2020. 336 с.
6. IASSW (2020). 2020 to 2030 global agenda for social work and social development framework. URL: <https://www.iassw-aiets.org/global-agenda/>

12. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Урядовий портал. URL: <http://www.kmu.gov.ua>
2. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
3. Верховна Рада України. URL: <http://www.rada.gov.ua>
4. Кабінет міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua>
5. База нормативних актів України. URL: <http://zakon.nau.ua>
6. Національна бібліотека ім. Вернадського URL: <http://www.nbuv.gov.ua/portal>